

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 28. 8. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0172/SO/2024

Programová služba: RTVS 24

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska/Slovenská televízia a rozhlas

Číslo autorizácie vysielania: AT/24

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0172/SO/2024 smerujúci voči vysielaniu programovej služby RTVS 24 vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 16 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 9. 9. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 28. 8. 2024

Podnet na preverenie č. 0172/SO/2024 zaevidovaný dňa 30. 5. 2024
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: *Komentáre dňa*
Deň a čas vysielania: 28. 5. 2024 09:20 hod.

Programová služba: RTVS 24
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska/Slovenská televízia a rozhlas
Číslo autorizácie: AT/24

Dátum: 21. 8. 2024

OBSAH PODNETU:

„Komentáre dňa: M.Kovačič upozornil na orbanizáciu médií + V Poľsku menil tvár médií J.Kaczyński RTVS si osvojila názor p. Kovačiča ohľadom orbanizácie médií a vyrobila reláciu, v ktorej jednostranne, prostredníctvom dvoch príspevkov vysvetľuje čo je to orbanizácia médií a ako sa menila tvár médií v Poľsku. Rozdeľovanie spoločnosti pokračuje v priamom prenose. Na jednej strane sú tí zlí, ktorí sa chystajú ovládnuť, resp. ovládli média a na druhej tí dobrí, ktorí sa tomu bránia a vysvetľujú aké zlé to celé je. Ak chcete počuť iný názor, komentár, do negatívneho svetla dávanej strany, čakáte zbytočne. Žiadam Vás preto o preverenie, či nedošlo k porušeniu zákona č. 264/2022 Zákon o mediálnych službách, §25, písmeno a) a b). resp. zákona 523/2010 Z.z. Zákon o rozhlase a televízii Slovenska, konkrétne § 3 bod 3, písmeno b) a písmeno d). Ak na vybavenie podnetu nie je Rada pre mediálne služby vecne príslušná, prosím o jeho postúpenie vecne príslušnej inštitúcii. S pozdravom, ...“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 8 Komunikáty

(4) „Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.“

§ 16 Obsahová služba a sloboda príjmu

(1) „Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.“

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúceho aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal voči programu *Komentáre dňa*, v ktorom mali byť odvysielané jednostranné informácie v príspevkoch s názvom *M. Kovačič upozornil na orbanizáciu médií a V Poľsku menil tvár médií J. Kaczyński*, ktoré mali poukazovať na ovládnutie médií, tzv. orbanizáciu médií na Slovensku.

V monitorovanom programe *Komentáre dňa* zo dňa 28. 5. 2024 sme zaznamenali príspevky s názvom *M. Kovačič upozornil na orbanizáciu médií a V Poľsku menil tvár médií J. Kaczyński*, ktoré sme identifikovali ako obsah, voči ktorému namietal podávateľ.

Monitorovaním programu *Komentáre dňa* bolo zistené, že predmetné príspevky *M. Kovačič upozornil na orbanizáciu médií a V Poľsku menil tvár médií J. Kaczyński* obsahovali rozhovor s hosťami (novinármi) na tému ovládnutia médií v Maďarsku a v Poľsku v súvislosti s údajnou orbanizáciou médií na Slovensku. Súčasťou príspevku *M. Kovačič upozornil na orbanizáciu médií* bol aj zozrieh vyjadrenia moderátora TV Markíza M. Kovačiča a stanovisko vysielateľa televíznej programovej služby TV Markíza. Sme toho názoru, že vzhľadom na to, že program bol tematicky spätý so spravodajstvom a obsahoval komentáre hostí programu k správam a udalostiam (t. j. k téme orbanizácie médií), resp. obsahoval

analýzy vývoja situácie v médiách, program napĺňal znaky aktuálnej publicistiky podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z.

Vzhľadom na charakter programu a podávateľove výhrady budeme podnet vyhodnocovať z hľadiska možného porušenia povinnosti ustanovenej v **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.:** „*Vysielaťel, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný ...*

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

M. Kovačič upozornil na orbanizáciu médií

Príspevok v úvode informuje o tom, že novinár a moderátor Michal Kovačič na záver relácie Na telo, ktorú v Televízii Markíza moderuje, upozornil okrem iného na orbanizáciu slovenských médií, ktorej sme podľa neho na Slovensku svedkami. Na jeho slová o politických tlakoch a snahách o zásahy vedenia TV Markíza, reagovala televízia odmietavým stanoviskom, ktoré bolo následne v príspevku sprostredkované.

Za zostrihom nasledoval rozhovor v štúdiu s M. Fintom - novinárom denníka Napunk (Napunk – maďarský projekt Denníka N¹). Ten v úvode v krátkosti porovnáva situáciu médií na Slovensku a v Maďarsku, pričom ďalej bližšie vysvetľuje pojem orbanizácia médií a chronologicky približuje mediálnu situáciu v Maďarsku a vplyv V. Orbána na médiá (verejnoprávne médiá, komerčné médiá). V závere príspevku poukazuje na to, že na Slovensku je žurnalistika na vysokej úrovni, pričom sa čestní novinári musia zomknúť.

V Poľsku menil tvár médií J. Kaczyński

Príspevok tematicky nadväzoval na predchádzajúci príspevok *M. Kovačič upozornil na orbanizáciu médií* a informoval o situácii v médiách v Poľsku. Novinárka K. Pilarska v živom vstupe chronologicky zhrnula zmeny v poľskom verejnoprávnom rozhlase, t. j. po zmene vlády nastala zmena na pozícii riaditeľa rozhlasu a šéfa redakcie, vysielenie vládnej propagandy, personálne zmeny. Novinárka v príspevku poukázala na to, že rovnaká situácia nastala aj v poľskej verejnoprávnej televízii. Na záver príspevku novinárka odpovedala na otázku, či sa niečo podobné deje aj na Slovensku, respektíve čo by poradila slovenským novinárom. K. Pilarska uviedla, že situácia na Slovensku je podobná, pričom dodala, že nevie aký je dobrý smer v prípade Slovenska, v Poľsku sa rozhodli protestovať a čakať na zmenu.

* * *

Podávateľ namietal voči odvysielaniu jednostranných príspevkov s názvom M. Kovačič upozornil na orbanizáciu médií a V Poľsku menil tvár médií J. Kaczyński.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Je právom vysielaťela vybrať si tému, jej spracovanie a hostí do diskusie podľa vlastného slobodného uváženia. Zároveň však musí zabezpečiť, aby vysielenie bolo v súlade so zákonom, v tomto prípade s ustanovením § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Príspevok *M. Kovačič upozornil na orbanizáciu médií* začal zostrihom vyjadrenia moderátora TV Markíza M. Kovačiča v relácii Na telo, ktorým poukázal na politické tlaky a snahy vedenia TV Markíza o cenzúru v politických diskusiách a v spravodajstve. Následne bolo sprostredkované stanovisko TV Markíza, ktoré tvrdenia M. Kovačiča odmieta a vyjadrilo názor, že moderátor zneužil vysielačiaci priestor na prezentovanie osobných názorov. V príspevku tak na situáciu v TV Markíza odzneli názory oboch zainteresovaných strán.

¹ Dostupné na: <https://dennikn.sk/autor/napunk/>

V rámci vyjadrení M. Kovačiča odznelo aj podávateľom namietané vyjadrenie o orbanizácii médií, cit.: Michal Kovačič, novinár, moderátor: „Čelíme tlakom nielen od politikov, ale aj od vlastného vedenia. Pokusy o cenzúru v diskusiách začali hneď začiatkom roka a dennodenným tlakom čelili krátko na to aj Televízne noviny Slovensko práve teraz prežíva boj o orbanizáciu našich televízií. Ak to nezastavíme, bude to mať zničujúce následky pre slovenskú demokraciu.“

Na základe daného vyjadrenia nastolil moderátor v nami monitorovanom programe tému orbanizácie médií, ktorá tak bola témou rozhovoru s hosťom M. Fintom, novinárom denníka Napunk a tiež témou nasledujúceho príspevku, kde moderátor diskutoval s poľskou novinárkou a bývalou editorkou rádia Polskie radio K. Pilarskou.

Obaja novinári na základe profesijných skúseností chronologicky a stručne popísali a vysvetlili ako sa vyvíjala situácia v médiách v Maďarsku a v Poľsku, napr. projekt maďarskej vlády na ovládnutie verejnoprávných a komerčných médií v Maďarsku, personálne zmeny vo vedení poľského rozhlasu, vysielanie propagandy, pohľad verejnosti a pod.)

Obaja novinári zároveň v odvysielaných príspevkoch vyjadrili stručne aj svoj názor na mediálnu situáciu na Slovensku. M. Fint si napríklad nemyslí, že v súvislosti so Slovenskom možno použiť pojem orbanizácia médií, cit.: „Nemyslím si, že je to explicitne orbanizácia, lebo orbanizácia je špeciálne ladená na maďarské politické a ekonomické pomery a je to natoľko špecifický jav, že by som ho nepoužíval v slovenčine...“ Situáciu však považuje za obdobnú: „To ale že čo sa deje s médiami na Slovensku je určite niečo podobné aspoň vo výsledku.“

K práci novinárov sa vyjadril:

„No tak recept nemám, ale ja si myslím, že novinárčina na Slovensku je na vysokej úrovni. Ja poznám veľmi veľmi dobrých slovenských kolegov a chcem aj touto cestou viery vyjadriť solidaritu aj pánovi Kovačičovi, gratulujem mu za novinársku cenu. Ja si myslím, že čestní novinári sa musia zomknúť, musia robiť to, čo doteraz poctivú novinárčinu, lebo politika im určite nič nedaruje a musíme sa absolútne zomknúť.“

Katerzyna Pilarska k situácii okolo médií na Slovensku uviedla, cit.: „Žiaľ, deje sa podobné ako sa dialo u nás a je to veľmi smutné. Vlastne najhoršie je to, že nemôžeme urobiť veľa, môžeme protestovať, môžeme hovoriť nahlas, že s tým nesúhlasím a hoci nie je to jednoduché, novinári tiež majú život a majú hypotéku a vlastne rodiny, ale najhoršie je to, že vlastne či protestujeme, či neprotestujeme, vyzerá to potom takisto a určite potrebujeme zákony /nezrozumiteľné/ nahradili, lenže najhoršie je to, že vlastne vláda, o ktorej hovoríme veľmi o zákony sa nestará, čiže vlastne robia potom veci aj proti zákonom a my musíme mať nejak na to pozeráť a nie je to jednoduché. Nevieť čo mám vám povedať, že neviem aký je dobrý smer, lebo jediné čo my sme sa rozhodli robiť bolo protestovať a čakať až bude zmena. Žiaľ u nás to bolo 8 rokov.“

Podľa podávateľa si RTVS „...osvojila názor p. Kovačiča ohľadom orbanizácie médií a vyrobila reláciu, v ktorej jednostranne, prostredníctvom dvoch príspevkov vysvetľuje čo je to orbanizácia médií a ako sa menila tvár médií v Poľsku. Rozdeľovanie spoločnosti pokračuje v priamom prenose. Na jednej strane sú tí zlí, ktorí sa chystajú ovládnuť, resp. ovládli média a na druhej tí dobrí, ktorí sa tomu bránia a vysvetľujú aké zlé to celé je. Ak chcete počuť iný názor, komentár, do negatívneho svetla dávanej strany, čakáte zbytočne...“

Nemyslíme si, že by si RTVS v daných príspevkoch osvojila názor M. Kovačiča ohľadne orbanizácie médií. Moderátor programu Komentáre dňa danú tému len nastolil a následne oslovení novinári priblížili svoje skúsenosti s vývojom situácie ohľadne médií v ich krajinách. Ich názory síce boli subjektívne, avšak podľa nášho názoru držali sa verejne dostupných a často medializovaných informácií a faktov, a predovšetkým sprostredkovali svoje vlastné skúsenosti.

K situácii na Slovensku sa vyjadrili veľmi stručne, v zmysle, že ju považujú za obdobnú ako v ich krajinách, nehodnotili však ani sa kriticky nevyjadrovali k žiadnemu konkrétnemu subjektu, ich vyjadrenia boli všeobecného charakteru.

Na základe predloženej analýzy sa domnievame, že predmetné spravodajské príspevky neboli v rozpore s objektivitou, resp. s § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby RTVS 24 odvysielaním relácie *Komentáre dňa* zo dňa 28. 5. 2024 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.** Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0172/SO/2024)

Monitorované vysielanie: *Komentáre dňa*

Deň vysielania: 28. 5. 2024

Čas vysielania: 09:20 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

09:19:52 začiatok záznamu

pokračovanie programu *Správy* :24

09:20:14 začiatok programu *Komentáre dňa*

Prehľad správ:

Vyhostenie namiesto útočiska

Nové kamery v mestách

Upozornil na orbanizáciu a skončil

Správy:

Do hasičov pri zásahu na D1 vrazilo auto

A. Marčevskij pribudol na sankčný zoznam

20 miliónov eur na kamery pre samosprávy

M. Kovačič upozornil na orbanizáciu médií (začiatok príspevku cca 09:45:36)

Alfonz Šuran, moderátor: „Novinár a moderátor Michal Kovačič včera popoludní na záver relácie, ktorú v Televízii Markíza moderuje, upozornil na orbanizáciu slovenských médií, ktorej sme podľa neho na Slovensku svedkami. Na jeho slová o politických tlakoch a snahách o zásahy vedenia, reagovala televízia odmietavým stanoviskom. Za Michala Kovačiča sa síce postavilo takmer 100 jeho kolegov, no ako on sám dnes informoval po stretnutí s nadriadenými, bolo mu oznámené, že relácia Na telo končí s okamžitou platnosťou a Televízia Markíza nemá preňho momentálne žiadnu prácu. Pripomeňme si, čo vlastne moderátor Michal Kovačič povedal.“

Michal Kovačič, novinár, moderátor: „Čelíme tlakom nielen od politikov, ale aj od vlastného vedenia. Pokusy o cenzúru v diskusiách začali hneď začiatkom roka a dennodenným tlakom čelili krátko na to aj Televízne noviny. Slovensko práve teraz prežíva boj o orbanizáciu našich televízií. Ak to nezastavíme, bude to mať zničujúce následky pre slovenskú demokraciu.“

Stanovisko TV Markíza: „Televízia Markíza ako oprávnený vysielateľ a držiteľ príslušných autorizácií nesie redakčnú zodpovednosť za účinnú kontrolu nad obsahom vysielania. Moderátor zneužil vysielací čas na prezentovanie osobných názorov v rozpore so zákonom o mediálnych službách a etickým kódexom novinára. Preto pristupujeme k okamžitému prerušeniu vysielania relácii Na telo a Na telo plus. Vyvodenie dôsledkov za porušenie povinností zo strany zamestnanca je internou záležitosťou Televízie Markíza.“

Alfonz Šuran, moderátor: „O tom, čo si máme predstaviť pod pojmom orbanizácia médií, sa budeme zhovárať s Markom Fintom, redaktorom denníka Napunk. Dobrý večer.“

Mark Finta, novinár, denník Napunk: „Dobrý večer prajem.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Aký je váš základný komentár k tomu včerajšiemu záverečnému slovu Michala Kovačiča, vystihol tú situáciu na Slovensku tým prirovnaním k orbanizácii. Je to naozaj tak?“

Mark Finta, novinár, denník Napunk: „Nemyslím si, že je to explicitne orbanizácia, lebo orbanizácia je špeciálne ladená na maďarské politické a ekonomické pomery a je to natoľko špecifický jav, že by som ho nepoužíval v slovenčine. To ale že čo sa deje s médiami na Slovensku je určite niečo podobné aspoň vo výsledku.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Čo to teda znamená tá orbanizácia médií, čo si pod tým vlastne máme predstaviť?“

Mark Finta, novinár, denník Napunk: „No ako som spomínal je to veľmi špecifický jav v Maďarsku a hlavným cieľom, čo je dominancia na mediálnom trhu s médiami hlavného prúdu, ktoré ktoré hlásajú hlavne propagandu a k čomu viedol systematický politický projekt ovládnutia verejnoprávnych a napokon aj komerčných médií s využitím štátnych peňazí a peňazí oligarchov a veľkopodnikateľov, ktorí sú veľmi blízki Viktorovi Orbanovi.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Ako vyzerá teraz tá mediálna situácia v Maďarsku a aká dlhá cesta k nej viedla?“

Mark Finta, novinár, denník Napunk: „No bola to dlhá cesta. Orbán, ako mladý politik začal využívať médiá na budovanie imidžu po roku 1989 a bol veľmi veľmi populárny, ale keď vyšli najavo jeho prvé kauzy Fideszu, v očiach médií stratil imidž toho čistého politika a napokon prehral voľby v roku 1994 a on to pochopil tak, že médiá mu ukrivdili a začal budovať vlastné mediálne portfólio. V roku 2002 tiež prehral voľby a tak potom pridala, zmenil nejaké móresy a v roku 2006, keď vláda socialistov a liberálov začína mať problémy, chytil sa šance a dokázal tematizovať verejné veci s tým mediálnym portfóliom a keď v roku 2010 vyhral z toho dvojtretinovou väčšinou prvýkrát, jednou z prvých vecí čoho sa ujal, bola transformácia mediálneho priestoru, zmenil napríklad mediálny zákon, vytvoril mediálnu radu z ľudí, ktorí mali veľmi blízko k Fideszu, mal potom dostatočný finančný a personálny a intelektuálny potenciál na úplné pretransformovanie tým verejnoprávnych médií a veľmi presný plán na to, ako môže mať dosah na komerčné médiá. Potom vytlačil zahraničných investorov, začal budovať obrovské mediálne portfólio, jeho oligarchovia nakúpili napríklad druhú najväčšiu komerčnú televíziu, rádiá, lokálne, župné denníky, najväčší online portál Origo a tak ďalej a všetko potom v roku 2018 pretransformoval do Nadácie /nezrozumiteľné/, oligarchovia tejto nadácii darovali médiá zadarmo a napokon získali aj najväčší nezávislý spravodajský portál Index, takže majú obrovskú dominanciu na domácom trhu a majú veľmi veľmi silné portfólio na domácom mediálnom trhu.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Dobre, ale stále sú tu nejaké verejnoprávne médiá, ako dnes v Maďarsku vyzerajú?“

Mark Finta, novinár, denník Napunk: „Ja si nemyslím, že sú to verejnoprávne médiá, v Maďarsku verejnoprávne médiá neexistujú, sú to explicitne štátne médiá. Majú viaceré televízne vysielania, rádia a aj maďarskú tlačovú agentúru a všetko toto sa využíva hlavne pre proorbánovskú propagandu.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Komerčné médiá sa ale takto jednoducho ovládnuť nedajú. Vy ste síce spomínali, že oligarchovia niektoré kúpili, ale predsa musia existovať aj iné. Ako voči nim postupujú?“

Mark Finta, novinár, denník Napunk: „No tak je to rôzne, ale ovládnutie médií ide to hlavne cez oligarchov, ktorí nakupujú médiá, ovládajú reklamný trh, ide to aj cez štátne reklamy, ktoré také médiá, ktoré nie sú provládne jednoducho nedostávajú a existuje aj vytlačenie konkurencie z trhu, ovládnutie mediálnych portfólií cez biele kone a tak ďalej a tá propaganda vyzerá tak, že rôzne príklady napríklad existuje formát minútových správ, ktoré sú čisté čistou štátnou propagandou a ľudia ich môžu vidieť napríklad v polčasoch futbalových zápasov a je to totálne ovládnutie aj tých verejnoprávnych či štátnych médií aj tých aj tých komerčných médií, napríklad moderátori druhej, teraz už najväčšej komerčnej televízie v Maďarsku TV2 pred voľbami v roku 2022, ale aj myslím, že pred voľbami v roku 2018 verejne prehlásili, že budú voliť Viktora Orbána a Fidesz, takže takto to celé funguje.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Ako na tú situáciu reaguje maďarská verejnosť, sleduje tie médiá alebo si hľadá informácie inde, pretože v tých voľbách, keď sa pozrieme, stále volí Viktora Orbána jeho stranu.“

Mark Finta, novinár, denník Napunk: „No tak čast' maďarskej verejnosti sa s tým vôbec nezaobera hlavne na vidieku, mnohí sú rezignovaní, ale značná časť verejnosti podporuje ešte existujúce nezávislé médiá, ktoré ešte určite v Maďarsku existujú, ale nemajú to ľahké, lebo nevedia sa dopracovať k napríklad informáciám, vládni politici sa s ním nebavia, ale majú veľmi veľkú čítanosť a začali aj napríklad crowdfundingovými zbierkami, takže ich tak tá komunita a tí čitatelia držia nad vodou a tí kolegovia odvádzajú naozaj veľmi dobrú prácu, lebo robia napríklad aj investigatívu z medzinárodných grantov hlavne, ale Fidesz im v tom chce asi zabrániť, napríklad vymysleli teraz zákon o suverenite, ktoré môže normálne médiá odtrhnúť od tých medzinárodných grantov, takže absolútne to nemajú ľahké.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Čo by ste poradili slovenským médiám, aby sme sa u nás vyhli tomuto trendu?“

Mark Finta, novinár, denník Napunk: „No tak recept nemám, ale ja si myslím, že novinárčina na Slovensku je na vysokej úrovni. Ja poznám veľmi veľmi dobrých slovenských kolegov a chcem aj touto cestou viery vyjadriť solidaritu aj pánovi Kovačičovi, gratulujem mu za novinársku cenu. Ja si myslím, že čestní novinári sa musia zomknúť, musia robiť to, čo doteraz, poctivú novinárčinu, lebo politika im určite nič nedaruje a musíme sa absolútne zomknúť.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Hovorí Mark Finta, ďakujeme.“

Mark Finta, novinár, denník Napunk: „Ďakujem pekne, dovidenia.“

V Poľsku menil tvár médií J. Kaczyński (začiatok príspevku 09:54:37)

Alfonz Šuran, moderátor: „No a o skúsenosť s dočasným ovládnutím médií má aj Poľsko. O situácii v tejto krajine sa budeme rozprávať s novinárkou Katerzyna Pilarskou, dobrý večer z Bratislavy.“

Katerzyna Pilarska, novinárka, bývalá editorka Polskie radio: „Dobrý večer.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Vy ste kedysi pracovali v poľskom rádiu na 1. programe ako publicistka, editorka či dramaturgička. Prečo ste odišla, ako vyzerali tie zmeny v poľskom verejnoprávnom rozhlase?“

Katerzyna Pilarska: „No, začali sa takou vlastne veľkou propagandou, to bolo veľmi rýchle a keď prišla nová vláda, tak už v prvých dňoch, keď sa rozhodli zmeniť šéfov v rozhlase a v televízii, zmenili nám riaditeľa, čiže vlastne zmenili nám potom všetko. Nám sa zmenil aj potom šéf redakcii a išlo to už potom dole a vyzeralo to tak, že vlastne sa tu pracovať nedalo.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Akú predstavu o novinárskej práci mal ten nový riaditeľ rozhlasu, povedal vám otvorene, čo môžete čakať a čo sa bude diať?“

Katerzyna Pilarska: „Mali sme také stretnutia, kde vo veľkej sále stretli sa všetci novinári prvého programu a hovorím za rozhlas samozrejme a povedali nám vlastne, že nič o nás nevie, nevie, kto sme, čo urobíme, ale vie už teraz, že našou úlohou nebude klásť otázky. Povedal nám to jasne, že odteraz budeme hlásiť stanovisko vlády a bolo to naozaj veľmi prekvapujúce. Bolo ťažko tomu uveriť, ale veľmi rýchlo to začalo aj tak vyzeráť, že dostávali sme správy, že čo môžeme robiť a čo nie, s kým môžeme rozprávať a s kým nie, koho môžeme pozvať do programu, aké témy sú dôležité, aké témy by nemali byť vôbec v éteri a napríklad máme tam takú situáciu, že prvý deň nového šéfa a mala som popoludní program a novinárka, ktorá mala robiť reláciu politickú scénu od 3:20, o prvej sa dozvedela, že vlastne už nepracuje, takže ja ja som bola editorkou toho programu, bola som úplne v šoku a tak to vyzeralo potom každý deň, čiže to bol ten začiatok a potom bolo len horšie.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Dal vám ten nový riaditeľ nejako najavo, že bude najlepšie ak odídete, ak s ním nesúhlasíte?“

Katerzyna Pilarska: „Vlastne oznamy veľmi nerozprával, okrem toho jedného stretnutia nemali sme s ním žiadny kontakt, len bolo to vidno v tom, čo nám hovorili, že máme robiť, čiže bolo jasné, že alebo s tým súhlasíme a zostaneme a budeme robiť to, čo oni chcú alebo jeden za druhým sme odchádzali, lebo sme vedeli, že toto robiť nechceme, čiže nebolo to tak povedané, že máte odísť, ale boli robené tak menšie zmeny ako napríklad ťahali ľudí z programov, čiže nemohli pracovať, nemohli zarábať alebo vlastne nám hovorili, že máme urobiť niečo úplne proti nám, tak sme sa museli rozhodnúť, či chceme tak ďalej pracovať.“

Alfonz Šuran, moderátor: „Koľko novinárov, koľko kolegov odišlo a ako dlho trvalo, kým si tieto zmeny všimli poslucháči ako reagovali?“

Katerzyna Pilarska: „V prvých mesiacoch to také poľské /nezrozumiteľné/ novinárska spoločnosť sledovalo, odišlo z rozhlasu a z televízie viac ako 200 ľudí. Samozrejme jedni odišli, lebo nejak museli, iní by chodili, ale vlastne aký to bol ten dôvod, nebol dôležitý, väčšinou boli to dôvody politické, len či si to všimli poslucháči, to je ťažko povedať, lebo vlastne my s nimi tak stále kontakty nemáme, čiže určite to bolo vidno, že keď človek videl čo sa deje, asi mohol sa rozhodnúť, ale samozrejme tá zmena, keď ide o poslucháčov, možno nebola až tak rýchla. Inak začínali sme, keď prišla tá zmena, mali sme 10 percent

počúvanosti a po 8 rokoch už to bolo 4, keď ide o prvý program poľského rozhlasu, čiže určite aj poslucháči si to mohli nejak uvidieť.“

Alfonz Šuran, moderátor: „*Bolo to podobné aj v poľskej verejnoprávnej televízii?“*

Katerzyna Pilarska: „*Tam asi bolo to ešte horšie, lenže ja som tam nepracovala, tak mi je trochu ťažko o tom povedať niečo viac, ale samozrejme v televízii to sa začalo hlavne v tom programe informačnom a tam tá zmena bola veľmi veľmi tým smerom propagandy, ako samozrejme aj my sme tú propagandou cítili, ale /nezrozumiteľné/, čiže taký náš hlavný program informačný o 19:30 to vlastne už v prvých dňoch sa začala taká propaganda na opozíciu, na Európsku úniu, na všetko to sa dialo proti vláde, že to sa vlastne ani nedalo počúvať.“*

Alfonz Šuran, moderátor: „*Vy sledujete situáciu na Slovensku, deje sa teraz niečo podobné, čo sa vtedy dialo u vás v Poľsku aj u nás. Čo by ste poradili slovenským novinárom?“*

Katerzyna Pilarska: „*Žiaľ, deje sa podobné ako sa dialo u nás a je to veľmi smutné. Vlastne najhoršie je to, že nemôžeme urobiť veľa, môžeme protestovať, môžeme hovoriť nahlas, že s tým nesúhlasím a hoci nie je to jednoduché, novinári tiež majú život a majú hypotéku a vlastne rodiny, ale najhoršie je to, že vlastne či protestujeme, či neprotestujeme, vyzerá to potom takisto a určite potrebujeme zákony /nezrozumiteľné/ nahradili, lenže najhoršie je to, že vlastne vláda, o ktorej hovoríme veľmi o zákony sa nestará, čiže vlastne robia potom veci aj proti zákonom a my musíme mať nejak na to pozerať a nie je to jednoduché. Nevieť čo mám vám povedať, že neviem aký je dobrý smer, lebo jediné čo my sme sa rozhodli robiť bolo protestovať a čakať až bude zmena. Žiaľ u nás to bolo 8 rokov.“*

Alfonz Šuran, moderátor: „*Hovorí Katerzyna Pilarska a podľa mojich informácií sa situácia v poľskom rádiu zmenila, a vy sa po rokoch vraciate. Tak vďaka za rozhovor a veľa šťastia.“*

Katerzyna Pilarska: „*Ďakujem, držím vám palce.“*

Alfonz Šuran, moderátor: „*Ďakujeme aj my. No a Komentáre dňa sa končia. Vďaka za pozornosť aj vám a pekný večer.“*

10:00:44 koniec programu **Komentáre dňa**

10:00:45 začiatok programu **Aktuálne :24**

10:04:59 koniec záznamu